

Implementering av CRPD i kommunene

v/Avdelingsdirektør Anna Bjørshol

SOR konferanse Funksjonsevnekonvensjonen CRPD. 27. Oktober 2022

Disposisjon

- Om oppdraget
- Mål
- Hvorfor er det behov for kompetanse om CRPD?
- Om innholdet i veiledningen
- Hvordan implementeres CRPD i kommunene?
- Noen erfaringer så langt
- Videre implementering fra 2023

Om oppdraget

Oppdrag til Bufdir (2019)

«Igangsette et prosjekt som skal øke kunnskapen om CRPD i kommunene med utgangspunkt i utarbeidet prosjektplan»

Mål

MÅL

- At det er utarbeidet og publisert veiledningsmateriell om CRPD for opplæring av kommuner på Bufdir.no
- At alle statsforvaltere har fått opplæring i CRPD og i bruken av Bufdirs veiledning
- At Statsforvalterne anvender CRPD i sin virksomhet
- At Statsforvalterne gjennomfører opplæring av kommunene

Samfunns mål

- Økt kompetanse om CRPD i kommuner og embeter
- At kommunene har et mål om å gjennomføre CRPD i sine styringsdokumenter
- At personer med funksjonsnedsettelse oppnår selvbestemmelse, deltakelse og likestilling i tråd med CRPD

Hvorfor er det behov for kompetanse om CRPD?

Hvorfor er det behov for kompetanse om CRPD?

- Noen er mer utsatt for å bli fratatt sine menneskerettigheter, som kan gå på bekostning av hva slags tjenestetilbud man får
- Dette er bl a godt dokumentert i NOU'en På lik linje
- Viktig med bevissthet rundt at vi alle har rettigheter, også om man har behov for bistand.

Hvorfor er det behov for kompetanse om CRPD?

Eksempler på menneskerettsbrudd når det gjelder personer med utviklingshemming

- Personer med utviklingshemming opplever ofte å ikke bli involvert i beslutninger. De får sjelden uttale seg i saker som angår dem. Sikres ikke tilstrekkelig deltakelse og innflytelse på flere livsområder.
- Mange elever med utviklingshemming blir undervist av assistenter og ikke av kvalifiserte lærere
- Tilbudene fra helse- og omsorgstjenesten til personer med utviklingshemming er mangelfulle og til dels preget av manglende kompetanse og koordinering

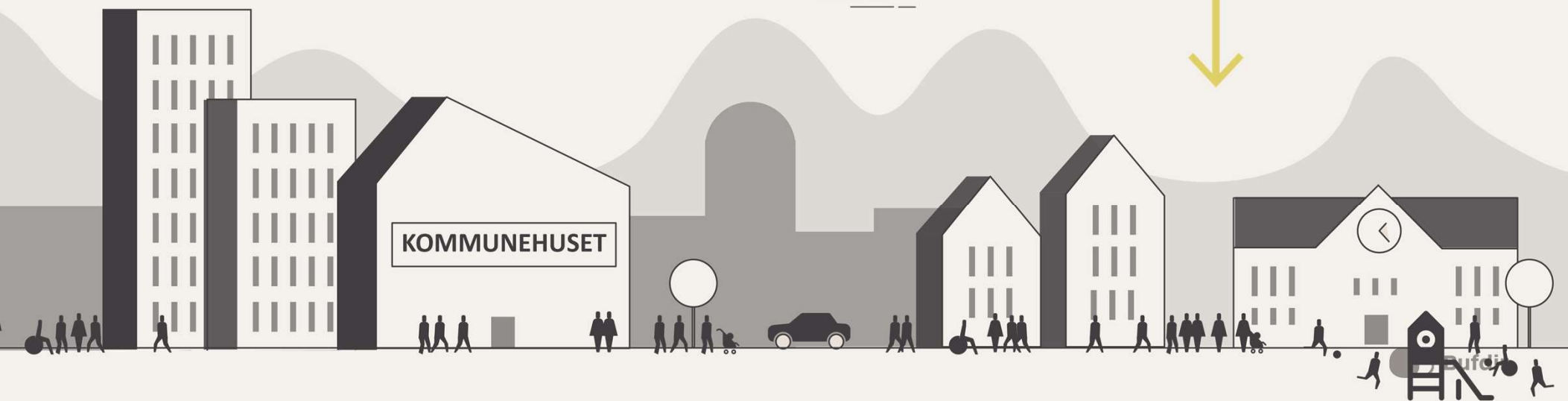

Hvorfor er det behov for kompetanse om CRPD?

- Norske kommuner er forpliktet til å følge Menneskerettighetskonvensjonene som Norge har sluttet seg til, også CRPD
- En undersøkelse fra NIM viser at kunnskapen om menneskerettigheter, bl.a. CRPD, varierer i kommunene
- «*Uten innsats fra kommunene får vi ikke gjennomført menneskerettighetene i Norge*»

CRPD innebærer et paradigmeskifte fra den medisinske modellen til den menneskerettslige modellen. Med denne veilederen, ønsker vi en bevegelse fra den medisinske modellen til den menneskerettslige modellen. Det er omgivelsene som skal endres og ikke menneskene

Om innholdet i veilederen

Om innholdet i Bufdirs veileder

- Veilederen består av en generell innledning: om konvensjonen og de prinsippene den bygger på
  - Pt. fire artikler: 7, 19, 24 og 30 (Barn med funksjonsnedsettelse, selvstendig liv, utdanning og kultur- fritid)
  - Arbeid med tekst til artikkel 21, 25/26, 27 og 29 (ytringsfrihet, demokratisk deltakelse, arbeid, helse og rehabilitering i konvensjonen)
  - Deretter: artikkel om kvinner, privatliv og familieliv, tilgang til rett, frihet fra tvang og vold.
  - Våren 2023 Lanserer vi det ferdige opplæringsmateriell og markedsfører veileder utad.
- > Laget støttemateriale
- Ulike caser basert på virkeligheten illustrert gjennom filmer, tegneserier, plakater.
  - <https://www.youtube.com/watch?v=DHoOsvuNGXA>
  - <https://www.youtube.com/watch?v=CfpWRYPuLIU>
  - <https://bufdir.no/fagstotte/produkter/crpd/>
  - [Kommunikasjonsguide og kommunikasjonsprinsipper/ CRPD](#)

Hvordan implementeres CRPD i kommunene?

Konkrete aktiviteter i implementeringen

- Bufdir jobber foreløpig via fire statsforvaltere i en pilot og 25 kommuner.
- Statsforvalterne har opprettet interne arbeidsgrupper med kontaktpersoner som samarbeider på tvers av fag.
- Statsforvalterne har ansvar for å implementere konvensjonen i kommunene og driver opplæringen via regionale samlinger med kommunene.
- De har et veiledningsansvar ut mot kommunene

Prosjektbestiller
KUD

Prosjekteier
Bufdir – Avdelingsdirektør Likestilling og universell utforming

Styringsgruppe
Avdelingsdirektør Likestilling og universell utforming
SF i Oslo og Viken, Trøndelag, Troms og Finnmark og Rogaland, SAFO, FFO

Referansegruppe
LDO, Barneombudet, SAFO, FFO, Unge funksjonshemmede

Prosjektleder
Prosjektleder Likestilling og uu

Rådgiver
NIM, KS

Prosjektgruppe
2X rådgiver avdeling Likestilling og uu

Produktutvikling
Eggs Design

Embetsgrupper

Troms og Finnmark
Alta
Tjeldsund
Nordkapp

Rogaland
Sandnes
Randaberg
Lund
Utsira
Sola
Hå
Stavanger

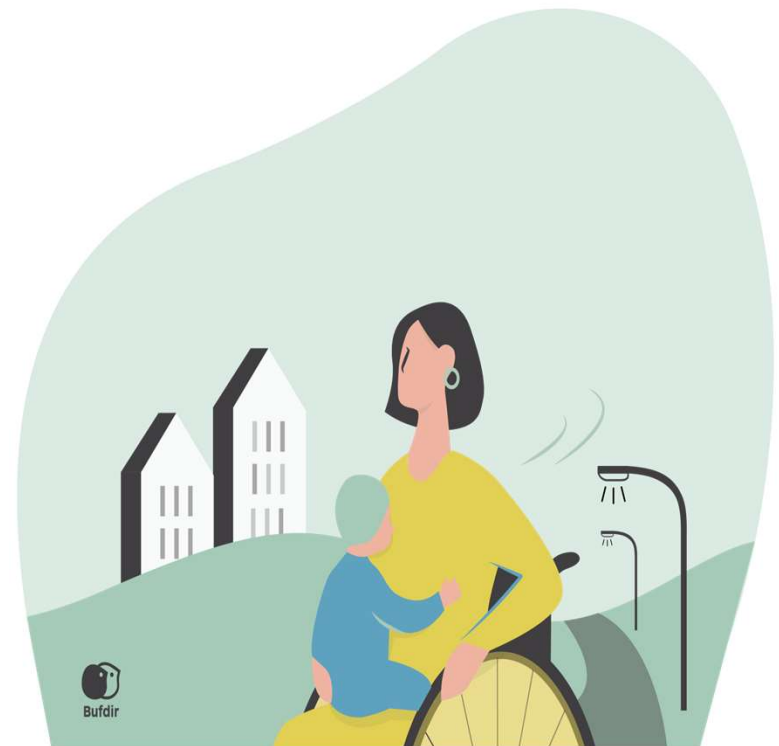
Trøndelag
Trondheim
Midtre Gauldal
Frosta
Frøya
Malvik
Orkland
Ørland
Namsos

Oslo og Viken
Asker
Bærum
Drammen
Enebakk
Nes
Ullensaker
Ål

Noen erfaringer så langt

Noen erfaringer så langt

- Flere kommuner sier at veilederen har gitt dem økt kunnskap og bevissthet om CRPD.
- Økt bevissthet om at det er barrierene som må endres hvis deltakelse og likestilling skal oppnås.
- Flere bruker CRPD i vedtaksmalene

- Noen har etterspurt hvordan de konkret kan bruke veilederen i den praktiske hverdagen
- Vi lager med bakgrunn i dette innspillet, refleksjonscase på ulike tema basert på reelle problemstillinger fra hverdagen

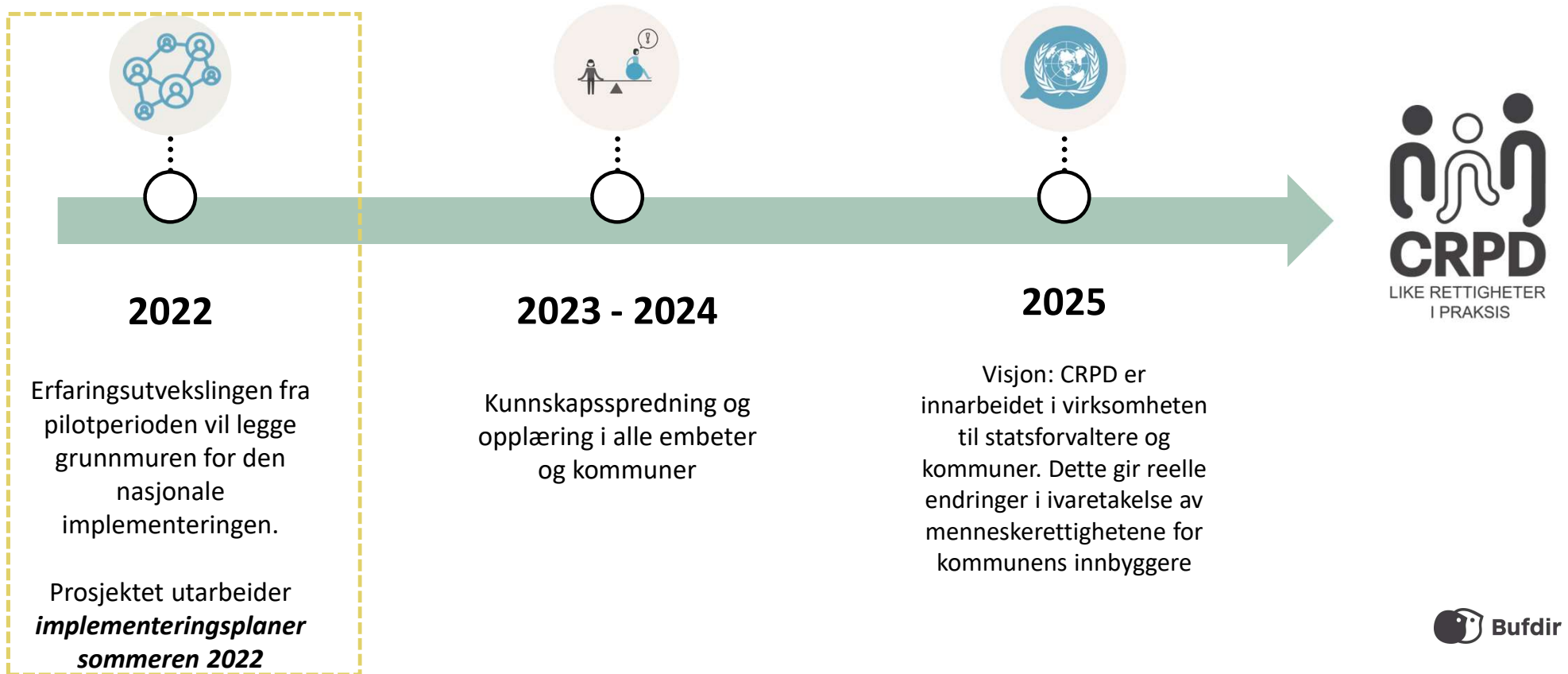
Noen utfordringer så langt

- Manglende kunnskap om og forståelse av den menneskerettslige modellen
- Derfor: parkeres i helse og omsorg
- Manglende forankring

Videre implementering fra 2023

Tentativ plan for implementering fra 2022 - 2025

Takk for meg!